

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM

2018-07-19

Meddelad i Stockholm

Mål nr

9440-18

SÖKANDE

Installationsteknikerna AB, 556494-6324
Ankdammsgatan 25
171 67 Solna

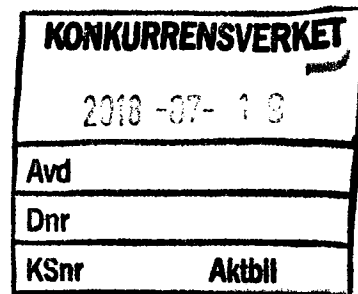
MOTPART

Stockholms Hamn AB, 556008-1647

Ombud: Sophia Kjellberg och Tove Munthe
AffärsConcept i Stockholm AB
Hornsgatan 15
117 99 Stockholm

SAKEN

Upphandling inom försörjningssektorena

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 991630

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

Telefax

08-561 680 01

E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Expeditionstid

måndag–fredag

08:00–16:30

BAKGRUND

Stockholms Hamn AB (Stockholms hamnar) genomför en upphandling av ramavtal för ventilationsarbeten, dnr 2018-00080/2.4.1, genom ett förenklat förfarande enligt lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF. Sju anbud har inkommit och sex av anbuderna har bedömts uppfylla alla ställda krav. Tilldelningsgrunden är bästa förhållande mellan pris och kvalitet. De tre högst rangordnade anbudsgivarna har tilldelats ramavtal. Installationsteknikerna AB har rangordnats som nummer fyra i upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

Installationsteknikerna AB ansöker om överprövning av upphandlingen och anför i huvudsak följande. Domstolen bör ingripa då det finns tveksamheter vid upphandlingens utvärdering vad gäller objektivitet, transparens, likabehandling och icke-diskriminering. Det är inget fel på utvärderingsmodellen, men Stockholms hamnars bedömningar är direkt felaktiga och strider mot flera punkter i LUF. Samtliga anbudsgivare har fått diverse prisavdrag för inskickade utförandebeskrivningar. Stockholms hamnar har inte motiverat prisavdragen eller kunnat bevisa att personliga bedömningar av ett specifikt företags anbud inte har gjorts. Detta strider mot 19 kap. 30 § LUF. Anbudsöppningen har heller inte varit anonym och en potentiell jävssituation har uppstått. Även om det inte finns något krav på anonymitet vid anbudsöppning måste bedömningarna kunna genomföras objektivt och icke-diskriminerande. En anbudsgivare riskerar att missgynnas i strid med reglerna och kriterierna i 4 kap. 1–2 §§ och 7 kap. 1–4 §§ LUF.

Stockholms hamnar anser ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. Upphandlingsdokumentet har varit tillräckligt klart och tydligt för att leverantörerna ska ha kunnat avgöra vad som tillmätts betydelse i upphandlingen. Alla anbudsgivare har behandlats likvärdigt och i enlighet

med vad som angetts i upphandlingsdokumentet. Motiveringarna till prisavdragen framgår av nivån på respektive prisavdrag och motiveringarna utgör fullgoda beskrivningar av de bedömningar som har gjorts vid utvärderingen. Det saknas stöd i LUF för att anbudsöppning och utvärdering ska ske anonymt. Stockholms hamnar har inte brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1–2 §§ LUF eller någon annan bestämmelse i lagen. Det saknas grund för ingripande mot upphandlingen enligt 20 kap. 6 § LUF.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande enheter ska enligt 4 kap. 1 § LUF behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Enligt 20 kap. 6 § LUF ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LUF eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantörer har lidit skada eller kan komma att lida skada.

Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande enhet har agerat i strid med upphandlingsreglerna (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrätten har att pröva om det finns anledning att ingripa mot upphandlingen på grund av vad Installationsteknikerna AB anfört i målet. Installationsteknikerna AB har gjort gällande att Stockholms hamnar inte har kunnat motivera varför anbudsgivarnas inlämnade utförandebeskrivningar har gett ett visst mervärde för beställaren.

Av upphandlingens administrativa föreskrifter AFB.53 "Prövning av anbud" framgår att Stockholms hamnar kommer att anta de tre anbudsgivare som lämnat de ekonomiskt mest fördelaktiga anbuden utifrån grunden bästa förhållandet mellan pris och kvalitet (15 kap. 1 § LUF). Det framgår att utvärderingspriset erhålls genom att prisavdrag för uppnått mervärde för kvalitet subtraheras från anbudspriset. I de administrativa föreskrifterna AFB.53.2 anges följande.

2. Tilldelningskriterium – Utförandebeskrivning

Nedanstående kvalitativa tilldelningskriterier (1–5) är utformad[e] för att Beställaren ska få en uppfattning om anbudsgivarens kvalitetsnivå vid utförande av uppdrag. För att erhålla prisavdrag bör anbudsgivaren i sitt anbud beskriva följande rutiner, metoder och arbetssätt för respektive tilldelningskriterium:

1. Administrativ hantering av arbetsorder för avhjälpande underhåll – En beskrivning av hur ni kommer att arbeta inom detta ramavtal gällande:

- Mottagande av order
- Hur görs tillsättningen av resurser till uppdraget
- Återkoppling till kund kring slutfört arbete
- Hantering av dokumentation samt fakturering

2. Kvalitetssäkring i uppdrag gällande avhjälpande underhåll – Beskriv hur ni för arbeten inom detta ramavtal kommer att kvalitetssäkra att era uppdrag för avhjälpande underhållsarbete (<200 000 SEK) om inte beställaren för specifikt uppdrag meddelar att annan kvalitetssäkring ska genomföras.

3. Kvalitetssäkring i uppdrag gällande projekt – Beskriv hur ni för arbeten inom detta ramavtal kommer att arbeta med kvalitetssäkring i projekt över 200 000 SEK, om inte beställaren för specifikt uppdrag meddelar att annan kvalitetssäkring ska genomföras.

4. Rutiner och metoder för att säkerställa att inköp av material sker med bästa ekonomiska lösning för beställaren – Beskriv vilka rutiner och metoder ni kommer att använda för uppdragen så att inköp av material sker till för beställaren bästa ekonomiska lösning som möjligt och hur redovisning sker till beställaren så att detta resultat har uppnåtts.

5. Rutiner och metoder för att säkerställa att över- eller underdebitering av tid inte sker – Beskriv vilka rutiner och metoder ni kommer att använda för uppdragen för att säkerställa att under- och överdebitering av tid inte sker samt hur dokumentation, spårbarhet och redovisning för beställaren sker.

Prisavdrag

Följande prisavdrag lämnas på tilldelningskriterierna 1–5:

Prisavdrag – 10 000 SEK – Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens beskrivningar på en utmärkt nivå uppfyller kriteriet och ger betydande mervärde för Beställaren. Anbudsgivaren beskriver på ett mycket tydligt, strukturerat och detaljerat sätt och med mycket stor relevans om det som efterfrågats.

Prisavdrag – 7 000 SEK – Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens beskrivningar i huvudsak uppfyller kriteriet och ger ett mervärde för Beställaren. Anbudsgivaren beskriver på ett tydligt, strukturerat och detaljerat sätt det som efterfrågats.

Prisavdrag – 3 000 SEK – Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens beskrivningar delvis uppfyller kriteriet och ger ett mervärde för Beställaren. Anbudsgivaren beskriver på en fullgod nivå det som efterfrågats.

Prisavdrag – 0 SEK – Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens beskrivningar inte uppfyller kriteriet och ger inget mervärde åt Beställaren. Anbudsgivaren beskriver på en otillräcklig nivå det som efterfrågats.

Anbudsgivaren ska, för att ha möjlighet att erhålla maximalt mervärde, lämna beskrivningar i enlighet med ovan. Det sammanlagda prisavdraget kan maximalt uppgå till 50 000 SEK.

De sammanlagda beskrivningarna får vara max fem (5) A4-sidor och anges i anbudsformuläret.

Stockholms hamnar har uppgett att utvärderingsmodellen delvis innehåller subjektiva inslag eftersom utförandebeskrivningarna skulle bedömas mot uppsatta tilldelningskriterier, men att inga ovidkommande hänsyn har tagits.

Upphandlingsföremålet i form av ramavtal för ventilationsarbeten är enligt förvaltningsrättens uppfattning av ett slag som gör det svårt att i detalj precisera krav på kvalitet och vad som krävs för ett visst mervärde. Förvaltningsrätten anser dock att de kvalitativa tilldelningskriterierna i de administrativa föreskrifterna AFB.53.2 är utformade på ett sådant sätt att de tillsammans med beskrivningarna för respektive nivå av prisavdrag ger en tillräckligt klar uppfattning av vad Stockholms hamnar har efterfrågat och värdesatt vid utvärderingen. Enligt förvaltningsrätten anges de omständigheter som tillmäts betydelse vid bedömningen av hur väl kvalitetskriterierna uppfylls

tillräckligt tydligt i de administrativa föreskrifterna. Det framgår vilken inverkan kvalitetsaspekterna har på anbudsgivarnas utvärderingspriser och hur väl anbudsgivarna har bedömts uppfylla kvalitetsaspekterna framgår av erhållna prisavdrag för respektive bifogad beskrivning. Någon mer omfattande motiverings- eller dokumentationsskyldighet i denna del följer inte av 19 kap. 30 § LUF eller lagen i övrigt. Skalan för prisavdrag som har använts vid bedömningen av anbuderna och de tillämpade utvärderingskriterierna är vidare desamma för alla anbudsgivare. Förvaltningsrätten anser inte att Installationsteknikerna AB har visat att någon anbudsgivare har getts en otillbörlig fördel i förhållande till övriga anbudsgivare. Sammantaget anser förvaltningsrätten att det inte framgår annat än att upphandlingen har genomförts på ett transparent och likabehandlande sätt i enlighet med upphandlingsdokumenten.

Det som Installationsteknikerna AB har anfört kan inte läggas till grund för att Stockholms hamnar har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LUF eller någon annan bestämmelse i lagen. Installationsteknikerna AB kan därmed inte anses lida någon skada i den mening som avses i LUF. Det saknas alltså skäl för ingripande mot upphandlingen med stöd av 20 kap. 6 § LUF. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Fredrik Bergius
Rådman

Katri Andersson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättsens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättsens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.